

**SLOVENSKO
FILOZOFSKO
DRUŠTVO**

**SLOVENIAN
PHILOSOPHICAL
SOCIETY**

„SPOROČILO PODPRESEDNIKA SLOVENSKEGA FILOZOFKEGA DRUŠTVA OB IZTEKAJOČEM SE LETU

V iztekajočem se letu, v katerem med drugim obeležujemo 85. obletnico ustanovitve Slovenskega filozofskega društva, smo priča razmeram, s kakršnimi se večina izmed nas še ni spopadla: vsakdanje življenje, ki ga usmerja in zapleta zunanji vsiljivec v podobi praktično nevidnega, a strašljivo občutenega virusa, je pred nas postavilo ogledalo drugačne družbe »nove stvarnosti«, za katero se zdi, da bo za dalj časa ostala naša izključna perspektiva.

Spremenjene razmere v vsakdanjem življenju so in še bodo spodbudile razmisleke o trenutnem položaju, pri čemer smo filozofi tisti, od katerih se pričakuje, da bomo javno izrazili svoje umevanje situacije. Vendar pa se moramo pri tem zavedati, da nismo strokovnjaki za medicinska vprašanja in slednja pustimo specializiranemu kadru; kar lahko storimo, pa je to, da sledimo našemu poslanstvu celostnega pogleda na situacijo, v kateri se je znašla družba, in predvsem opozarjamo na sekundarne učinke krize, ki so pogosto zastrti ob bolj neposredno razvidnih medicinskih, političnih in ekonomskih dejavnikih.

Tako se zdi ustrezno, da smo pri Slovenskem filozofskem društvu do neke mere prilagodili naše letošnje dogodke diskusijam, ki se dotikajo prav tem, ki so v trenutnih razmerah včasih marginalizirane ali celo spregledane: še vedno perečega problema migracij (in neustreznega ravnanja s prebežniki), ki je postal spričo nadejane spremembe utripa našega vsakdana nevarno zapostavljen, problema dolgoročnega razumevanja profesionalnega športa kot poklica v času krize, političnih razmer, kjer zmorejo v izjemni družbeni situaciji potencialno nedemokratične, netolerantne in pravno sporne sile lažje izkoriščati družbeno moč, ter ne nazadnje vprašanja umetne inteligence in novih tehnologij, ki so ob družbenem distanciranju skoraj čez noč postale ključen dejavnik v našem vsakdanu, s tem, ko bistveno določajo izgled našega trenutnega poklicnega dela, izobraževalnega sistema in izkoriščanja prostega časa. Tu ne smemo pozabiti tudi na to, da ob razvoju in razumevanju umetne inteligence vse bolj v ospredje prihaja vprašanje narave človeka in možnosti (post ali trans)humanizma v svetu, v katerem vedno bolj očitno sobivamo z umetno ustvarjenimi entitetami.

Prav z vprašanjem vloge umetne inteligence in transhumanizma v aktualnem obdobju so se ukvarjali gostje na letošnjem UNESCO-vem dnevu filozofije, ki je kot eden osrednjih dogodkov, ki jih letno (so)organizira Slovensko filozofsko društvo, potekal 19. novembra – seveda tokrat le ob posredništvu medmrežnih tehnologij.

Četudi je bil nabor letošnjih dogodkov spričo zdravstvene krize nekoliko omejen in prilagojen drugačni situaciji, se ekipa SFD, ki s koncem letošnjega leta zaključuje trenutni mandat in ki smo jo sestavljali predsednik dr. Tomaž Grušovnik, podpredsednik dr. Gašper Pirc, tajnica Tinkara Tihelj in Nataša Demirović, na letošnje leto ozira z optimizmom, da sčasoma vendarle uspemo zaježiti krizo, ter z občutkom, da smo morda vendarle tudi pripomogli k poglobljenemu razumevanju

krize: med drugim smo splavili seriji dogodkov, potekajočih preko Zooma, poimeno-
novani Filozofija v karanteni in Filozofija v matrici, predsednik Grušovnik pa je le-
tos izdal aktualno delo *Karantenzofija*.

Čeprav smo vsi na tak ali drugačen način prizadeti zavoljo trenutnih razmer, ne
pozabimo, da je najhujše prav tistim, ki so bili že pred krizo v neugodnem položaju.
Povečanje števila duševnih obolenj, na kar so in ponovno opozarjajo številni kritič-
ni teoretiki, napetosti in nasilja v družini, potencialno povečanje števila samomo-
rov (predvsem tistih, ki so potrebovali pomoč, a se je zaradi trenutnih razmer niso
mogli poslužiti), stiske ljudi, ki so ostali brez doma in imena ter v zaprtih taboriščih
– vse to in še več se skriva pod panoramo trenutne družbe. Prav je, da tudi filozof-
fi kritično naperimo ost našega mišljenja in opozarjamo na to, da niti zdravstvena
kriza ne more in ne sme biti opravilo za neustrezno ravnanje s prikrajšanimi in ti-
stim, ki potrebujejo našo pomoč. Prav napad zunanjega sovražnika je priložnost,
da ponovno in globlje razmislimo o naravi človeka in človečnosti.

Prilagamo prevod poslanice, ki jo je ob Svetovnem dnevu filozofije poslal pred-
sednik mednarodne zveze filozofskih društev dr. Luca Maria Scarantino. Naj vam
bo v razmislek, vsi skupaj pa si ob zaključku leta voščimo zdravje in uspešen spo-
pad z vsakdanom v življenju pod novimi pogoji.

dr. Gašper Pirc
podpredsednik Slovenskega filozofskega društva

::OB SVETOVNEM DNEVU FILOZOFIJE¹

Drage filozofinje in filozofi, akademski kolegi in kolegice ter prijateljice in prijatelji.

Za mnoge od nas letošnji svetovni dan filozofije prihaja v zelo nemirnem obdobju. Mnogi, vendar ne vsi, to sporočilo berete zaprti v karanteni doma. Za nekatere je to neka popolnoma nova izkušnja, za druge pričujoča situacija dodatno poslabšuje predhodno stisko. V mnogih delih sveta so smrtonosne epidemije reden pojav.

Vse pogosteje se išče filozofe in se jih povprašuje za njihovo mnenje o pandemiji. Zdi se, da le-ta spodbuja globoko povpraševanje v zvezi s trenutnim stanjem. Na naše vsakdanje življenje trenutne razmere ne vplivajo nič manj kot na družbene in poklicne odnose. Vendar je za filozofe kot učenjake pomembno, da ne spregledamo dejstva, da posamezni segmenti naše družbe preživljajo krizo na različne načine in da se bomo verjetno zelo različno odzvali na njene učinke.

Upajmo, da bo pandemija sčasoma končana. Toda na dolgi rok utegnejo biti osnovne potrebe, kot so ustrezen dostop do izobraževanja, zdravstvenega varstva, enakopravne udeležbe v družbenem prostoru, enakosti spolov, rasne pravičnosti, pravic posameznika, da ne govorimo o javni komunikaciji in zaupanju, postavljene pod večji vprašaj, kot si trenutno predstavljamo. Medkulturna občutljivost in interakcija sta bolj potrebni kot kadar koli prej. Od filozofov se, tako kot od humanistov na sploh, pričakuje, da ne bodo razmišljali le o sedanjosti in preteklosti, temveč tudi o tem, v kakšnem družbenem in kulturnem svetu bi radi živeli v prihodnosti. Pandemija nam je zagotovo dala dovolj materiala za razmišljanje – od vprašanj krhkosti in odpornosti narave kot neposrednega, telesnega dejavnika v našem življenju do tega, kako se skozi žalost, izgubo, razumevanje in navsezadnje, upajmo, mo kot ljudje ob tovrstnih dejavnikih spopadamo z moralnimi zahtevami. V tem kontekstu lahko kot filozofi poskušamo poglobiti svojo zavezanost globljemu razumevanju trenutnega stanja in potencialnih trendov naše družbe. Nujna družbena potreba je narediti korak naprej in preko vsakdanjih nujnosti, s katerimi se redno soočamo, prepoznati to, kar čaka nas in naslednje generacije na gospodarskem, tehnološkem, političnem in duhovnem področju.

Želim vam kreativen in produktiven svetovni dan filozofije.

dr. Luca Maria Scarantino

Predsednik FISP – Mednarodne federacije filozofskih društev

Prevedel Gašper Pirc

¹ Vir: <https://redfilosofia.es/blog/2020/11/19/mensaje-del-presidente-de-la-international-federa>